

ТОГТООЛ

2025 оной октябрийн 14

№613

Улаан-Үдэ хото

**«Таряашадай (фермерскэ) ажахынуудта болон хүдөө ажахын
хэрэглэгшэдэй хамтаралнуудта грант (мүнгэн дэмжэлтэ)
үгэхэ гурим баталха тухай»
Буряад Уласай Засагай газарай 2018.03.26-ай №149
тогтоолдо хубилалтанууды оруулха тухай**

Буряад Уласай Засагай газарай гуримшуулгын хуули ёноной шийдхэбэри мүнөө хүдэлжэ байһан хуули ёһонуудта тааруулхын тула Буряад Уласай Засагай газар **тогтооно**:

1. Буряад Уласай Засагай газарай 2018.03.26-ай №149 тогтоолдо «Таряашадай (фермерскэ) ажахынуудта болон хүдөө ажахын хэрэглэгшэдэй хамтаралнуудта грант (мүнгэн дэмжэлтэ) үгэхэ гурим баталха тухай» гэхэн тогтоолдо иимэ хубилалтанууды оруулха (Буряад Уласай Засагай газарай тогтоолнуудай найруулгаар 2018.12.05-ай №687, 2019.04.05-ай №168, 2019.05.08-ай №229, 2019.07.23-ай №397, 2020.03.06-ай № 108, 2020.12.22-ой №789, 2021.04.30-ай №196, 2022.03.22-ой №127, 2022.08.26-ай №518, 2022.10.28-ай №664, 2023.04.20-ой №206, 2024.03.07-ой № 117, 2024.06.06-ай №329, 2024.11.21-эй №674, 2025.06.19-эй №351):

1.1. Удаадахи удхатай «1(1)-дэхи» гэхэн пункт нэмэхэ:

«1(1). Грантнууды (мүнгэн дэмжэлтэнүүды) абагшадай мұрысөөтэ шэлэлгэ хабсаргагдаһан Гуримуудай ёһоор «Сахим мүнгэн» гэхэн ниитын мүнгэн һан хүтэлэлгын гүрэнэй хамтадхагдаһан мэдээсэлэй байгуулгада бээлүүлэгдэдэг гэжэ тогтоохо.».

1.2. Удаадахи удхатай 3.3-дахи пункт нэмэхэ:

«3.3. Хүдөөгэй үйлэдбэрийн ажахыда олзын хэрэг эрхилэлгэ бээлүүлжэ эхилэлгэтэй холбоотой сэрэгэй тусхай үйлэнүүдэй ветерануудта болон хабаадагшадта гүрэнэй дэмжэлтэ олгуулгын Гурим баталха (6-дахи хабсаргалта).».

1.3. 2-дохи хабсаргалтада:

1.3.1. 4-дэхи пункт удаадахи найруулгаар:

«4. Грант абагшадай бүлэгтэ «хуулилта нюурнууды ба хубиин олзын хэрэг эрхилэгшэды гүрэнэй бүридхэл тухай» Холбоото уласай 2001.08.08-ай №129-ФЗ хуулиин ёһоор бүридхэлдэ абтаһан таряашанай (фермерэй) ажахы гү, али хубиин олзын хэрэг эрхилэгшэд ородог, Мүрысөөнэй комиссиин Яаманай захиралаар баталагдаһан грант үгэхэ талаар Яаманай дэргэдэ шэлэгдэһэн (саашадаа - мэдүүлгэ баригша, шэлэлгэдэ хабаадагша, грант абагша, Комисси).».

1.3.2. 5-дахи пункт удаадахи найруулгаар:

«5. Гүрэнэй программын «һалбаринууды хүгжөөлгэ ба хүдөө ажахын үйлэдбэрийн комплексы оньһоной талаар шэнэдхэн һайжаруулга» гэһэн нютаг можын түсэл бээлүүлхэ зорилгоор Грант хоёрһоо дээшэ бэшэ удаа үзүүлэгдэдэг.».

1.3.3. 6-дахи пунктда:

1.3.3.1. «е» дотор пунктда «в» дотор пунктда гэһэн үгэнүүды «в» ба «и» дотор пунктнуудта» гэжэ һэлгэхэ.

1.3.3.2. Удаадахи удхатай «и» пункт нэмэхэ:

1.3.3.3. «и) хии хэдэг түхээрэлгэнүүды худалдан абалга ба хабсаралга.».

1.3.4. Удаадахи удхатай 12(1)-дэхи пункт нэмэхэ:

«12(1). Тус тогтоолой 5-дахи хабсаргалтын 8-дахи пунктын ёһоор гэр бүлын фермэ хүгжөөлгэдэ ба гэр бүлын фермын гаршанууды хүсэлдүүлгэдэ нэгэ доро грант үгэжэ болохо, хэрбээ гэр бүлын фермэ хүгжөөлгэдэ грантын мүнгэнэй ашаар бээлүүлэгдэхээр түсэблэгдэһэн грант абагшын түсэл тус тогтоолой 5-дахи хабсаргалтын 8-дахи пунктын «а» ба «г» дотор пунктнуудта заагдаһан гаршанууд хараалагдаагүй һаань.».

1.3.5. 13-дахи пунктда:

1.3.5.1. 1-дэхи дотор пункт удаадахи найруулгаар:

«1) таряашанай (фермерэй) ажахы, гэшүүдэйн тоо 2 ба дээшэ таряашанай (фермерэй) ажахын толгойлогшын гэр бүлын гэшүүд болоно (түрэлэй һэльбээгээр ба (али) хүн шэнжээрнь нэгэдэһэн), үгы гэбэл, таряашанай (фермерэй) ажахын толгойлогшо болодог хубиин олзын хэрэг эрхилэгшэ, тэрэнэй бүридэлдэ Оросой Холбоото Уласай эрхэтэнэй хүдөө дэбисхэртэ, хүдөөгэй ниилэһэн һууринуудай дэбисхэртэ, хото ба тосхонуудай дэбисхэртэ бүридхэлдэ абтаһан таряашанай (фермерэй) ажахын 2 ба дээшэ гэшүүд (түрэлэй һэльбээгээр ба (али) хүн шэнжээр нэгэдэһэн) 100 мянганһаа дээшэ бэшэ хүн зонтой Буряад Уласай хотын түхэлэй.

Хубиин олзын хэрэг эрхилэгшэ гү, али таряашанай (фермерэй) ажахы 100 мянганһаа дээшэ бэшэ хүн зонтой Буряад Уласай хүдөө дэбисхэртэ, хүдөөгэй ниилэһэн һууринуудай дэбисхэртэ, хотын түхэлэй хотонуудай ба тосхонуудай дэбисхэртэ бүридхэлдэ абтаһан үдэрһөө 12 һараһаа дээшэ сагта ажал ябуулна.

Буряад Уласай дэбисхэртэ тиимэ хүдөөгэй һуурин газарнуудай ба хүдэлмэришэдэй тосхонуудай тоолборие Буряад Уласай Засагай газар тодорхойлдог;».

1.3.5.2. 4-дэхи дотор пунктда удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Дахин грант абагша саг үргэлжын ажалай һууринуудай тоо зандань үлээлгэ болон анхан грант абаһан түсэлөөр 5 жэлһээ бага бэшэ үрэ бүтээл үйлэдбэрилгын ургалта хангадаг.».

1.3.5.3. Удаадахи удхатай 4.1-дэхи дотор пункт нэмэхэ:

«4.1) мэдүүлгэ баригша грант абаһан жэлэй урдахы жэлдэ «Оросой Холбоото Уласта түймэртэ эсэргүүсэлгын журамай Дүримүүдые баталха тухай» гэхэн Оросой Холбоото Уласай Засагай газарай 2020.09.16-ай №1479 тогтоолоор баталагдаһан Оросой Холбоото Уласта түймэртэ эсэргүүсэлгын журамай Дүримүүдээр тогтоогдоһон хүдөө ажахын үүргэтэй газарнуудта хуурай ногооной ургамалнуудые, таряанай газар, түймэрэй үлэгдэл (сагаан будаагай холоомоһоо гадна) галда шатааха хорилто сахяагүй байһанай түлөө харюусалгада хабаадуулагдаагүй;».

1.3.5.4. Удаадахи удхатай 4.2-дохи дотор пункт нэмэхэ:

«4.2) 3 жэлһээ бага бэшэ болзорто зөөриин эрхээр ба (гү, али) бусад эрхээр хүдөө ажахын үйлэдбэри бээлүүлэгдэдэг гү, али бээлүүлхээр түсэблэгдэһэн хэхэг газарай (хэхэг газарнуудай) бии байлга;».

1.3.5.5. 5-дахы дотор пунктын табадахи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«д) тэдхэмжэ хубаарилгын жэлэй урдахы 3 жэлэй Холбоото Уласай гүрэнэй тоо баримтын албанай мэдээнүүдтэй зохилдуулан, Буряад Уласай таряашадай (фермерэй) ажахынуудаар ба хубиин олзын хэрэг эрхилэгшэдтэ хүдөө ажахын үйлэдбэрийн бүтээлэй дунда зэргын хэмжээнһээ бага бэшэ хэмжээгээр грант абаһан һара үдэрһөө хойшо 5 жэлэй туршада хүдөө ажахын үйлэдбэрийн бүтээлэй хэмжээнэй жэл бүрийн ургалта хангаха, гэбэшье 5 хубиһаа бага бэшэ.».

1.3.6. 14-дэхи пунктын нэгэдэхи абзацта «мэдүүлгэ хаража үзэһэн һара үдэртэ» гэхэн үгэнүүдэй удаа «ба хэлсээ баталалгын» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ.

1.3.7. 15-дахы пунктын дүрбэдэхи абзац удаадахи найруулгаар:

Яаман болон Комисси мүрысөөтэ шэлэлгэдэ хабаадагшадтай «Сахим мүнгэн» гуримда сахим түхэлөөр дансануудые хэрэглэн харилсадаг.».

1.3.8. 16-дахы пунктда:

1.3.8.1. 1-дэхи дотор пунктда «мэдүүлгэнүүдые нээһэн һара үдэр» гэхэн үгэнүүдые хасаха.

1.3.8.2. 10-дахы дотор пункт удаадахи найруулгаар:

«10) нэмэлтэ оруулха мэдүүлгэнүүдые бусааха арга боломжогүй байлга;».

1.3.9. Удаадахи удхатай 16(1) - дэхи пункт нэмэхэ:

«16(1). Мүрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай сонохолдо хубилалтануудые оруулалгыг Яаман мэдүүлгэнүүдые тушаан абалгын

дүүрэхэ үдэр болотор ерэхэ үдэрһөө орой бэшэ бээлүүлдэг. Мүрысөөтэ шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэнүүдые үгэхэ болзор тиимэ хубилалтануудые оруулһан үдэрэй удаадахи үдэрһөө мэдүүлгэнүүдые абаха болзорой түгэсэһэн үдэр болотор литын 10 үдэрһөө бага бэшэ байха ёһотой.

Мүрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые оруулхада, шэлэлгын арга хубилгагдахагүй.

Мүрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые оруулһан ушарта мэдүүлгэнүүдые абажа эхилхэ үдэрэй болоходо, мүрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэнүүдтэ хубилалтануудые оруулха эрхэ хараалһан дүрим оруулагдадаг.

Мэдүүлгэ бариһан мүрысөөтэ шэлэлгэдэ хабаадагшад мүрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхол соо «Сахим мүнгэн» гэхэн байгуулга хэрэглэн, хубилалтануудые оруулһан үдэрэй удаадахи үдэрһөө орой бэшэ хубилалтануудые оруулха тухай дуулгагдадаг;».

1.3.10. 17-дохи пунктда удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Яаман мүрысөөтэ шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэнүүдые тушааха болзорой түгэсэһэн үдэрһөө 3 ажалта үдэрһөө орой бэшэ болон Оросой Холбоото Уласай Эрхэтэнэй кодексын 401-дэхи статьягай 3-дахи пунктын ёһоор дабашагүй хүсэнэй эрхэ байдалай тохёолдоһон ушарта мүрысөөтэ шэлэн абалгын илагшатай (илагшадтай) хэлсээ баталхаһаа урид мүрысөөтэ шэлэн абалгы болуулха аргатай.».

1.3.11. 19-дэхи пунктда:

1.3.11.1. Хоёрдохи абзац хасаха.

1.3.11.2. Арбан хоёрдохи абзац удаадахи найруулгаар:

«- хото барилгын ажал ябуулга тухай хууляар тогтоогдоһон гуримаар хүдөө ажахын үрэ бүтээл үйлэдбэрилхын, хадагалхын ба болбосоруулхын тула объектүүдые барилгада, һэльбэн шэнэлэлгэдэ гү, али шэнэдхэн һайжаруулгада гаршануудые эльгээһэн ушарта (түлэблэлгын-оршо гаршын дансын байһан ушарта) мүнгэнэй гаршын түсэб тодорхойлолгын үнэн зүбые шалгалтын һайн тобшолол.».

1.3.11.3. Арбан юһэдэхи, хоридохи, хорин нэгэдэхи абзацуудые хасаха.

1.3.12. 28-дахи пунктда «Яаманда орохо арга нээгдэнэ» гэхэн үгэнүүдэй удаа «ба Комиссиин» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ.

1.3.13. 29-дэхи пунктда «Яаман» гэхэн үгэ «Комиссиин түрүүлэгшэ» гэжэ һэлгэхэ.

1.3.14. 30-дахи пунктда «Яаманай хүтэлбэрилэгшын гү, али тэрэнэй бүрин этигэмжэтэ нюурай» гэхэн үгэнүүдые «Комиссиин түрүүлэгшын» гэжэ һэлгэхэ.

1.3.15. 31-дэхи пунктда «Яаман» гэхэн үгы «Комисси» гэжэ һэлгэхэ.

1.3.16. 32-дохи пунктын хоёрдохи абзацта «Яаманаар» гэхэн үгэ

«Комиссияр» гэжэ хэлгэхэ.

1.3.17. 36-дахи пунктда «Яаман» гэхэн үгы «Комисси» гэжэ хэлгэхэ.

1.3.18. 37-дохи пунктда:

1.3.18.1. Нэгэдэхи абзацта «Яаманаар» гэхэн үгэ «Комиссияр» гэжэ хэлгэхэ.

1.3.18.2. Хоёрдохи абзацта «Яаманай хүтэлбэрилэгшын (тэрэнэй бүрин этигэмжэтэ нюурай)» гэхэн үгэнүүдые «Комиссиин түрүүлэгшын» гэжэ хэлгэхэ.

1.3.19. 41-дэхи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«41. Гэр бүлын фермэ хүгжөөлгэдэ грант абагшадай мұрысөөнэй шэлэлгы Комисси бэлүүлдэг. Комиссиин хубиин бүридэл, гэшүүдэйн 50-һаа бага бэшэ хубинь гүрэнэй ба нютагай засагай алба хаагшад болодоггүй гэшүүд тоологдодог, мүн Комисси тухай дүрим Яаманай захиралтаар баталагдадаг.».

1.3.20. 42-дохи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«42. Мұрысөөтэ шэлэлгэдэ хабаадалгада абтаһан болон тус Гуримай 37-дохи пунктын ёһоор бүрилдүүлэгдэһэн мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгын ёһотой тогтоомжодо тоологдоһон мэдүүлгэнүүдые сэгнэлгы Комисси удаадахи шалгуурнуудаар бэлүүлдэг:

№№ п/п	Сэгнэлтын хэмжүүрэй нэрэмжэ	Сэгнэлтын хэмжүүрнүүдэй харуулалтанууд	Сэгнэл- тын хэм- жүүр, оноо- нууд	Шалгалтын тусхай шэгнүүр
1	2	3	4	5
1.	Хүдөө ажахын болбосорол (нэгэһээ олон болбосоролой байбал, тон ехэ оноонууд хараада абтадаг)	дээдэ болбосорол	100	0,05
		дунда мэргэжэлэй болбосорол ба (али)мэргэжэлэй шэнэ бэлэдхэл (ДПО)	70	
		хүдэлмэришэдэй мэргэжэлнүүдээр ба алба хаагшадай тушаалнуудаар мэргэжэлтэ бэлэдхэлэй программануудаар мэргэжэлтэ һуралсал, мэргэжэл дээшэлүүлгэ	40	
		үгы	0	
2.	Грант үгэлгын дүнгүүдые туйлахын тулада хэрэгтэй эд хэрэгсэлэй-үндэһэнэй баазын бии байлга	үмсэдөө хүдөө ажахын үйлэдбэри эрхилхэ ба (гү, али) удаан болзорой хүлһэлхэ газарай эзлүүринүүд үйлэдбэрийн объектнууд	100	0,1

		үйлэдбэрийн объектнүүд	100	
		хүдөө ажахын техникэ болон түхээрэлгэнүүд	100	
		үгы	0	
1	2	3	4	5
3.	Түсэл бэелүүлгын халбаряар сэгнэлгын шалгуурнууд (3.1 - 3.5):			0,2
Түсэл бэелүүлгын халбари-мал ажал. Январийн 1-дэ хүдөө ажахын амитадай умайн тоо толгой бии байлга байгша оной:				
3.1.	Байгша оной январийн 1-дэ хүдөө ажахын амитадай умайн тоо толгойн бии байлга (хүнэй ба мяханай мал ажалай үедэ)	101 толгой ба дээшэ	100	
		50-һаа 100 толгой хүрэтэр	70	
		50 толгойһоо доошо	40	
		үгы	0	
3.2.	Байгша оной январийн 1-дэ хүдөө ажахын амитадай умайн тоо толгойн бии байлга (гахай үсхэбэрилгэхөө гадна мал ажахын бусад янзануудта)	151 толгой ба дээшэ	100	
		100-һаа 150 толгой хүрэтэр	70	
		100 толгойһоо доошо	40	
		үгы	0	
Түсэл бэелүүлгын халбари-ургамал тарилга. Хүдөө ажахын үйлэдбэри эрхилхэ газарай эзэлүүринүүдэй бии байлга үмсэдөө ба (гү, али) удаан болзорой хүлхэлэлгэдэ (5 жэлһээ бага бэшэ) байгша оной январийн 1-эй байдалаар:				
3.3.	Байгша оной январийн 1-дэ орооһото, орооһото, тэжээлэй ургамалнуудай тарилгын талмайн бии байлга	50 га и более 50 га и более	100	
		50 га-һаа доошо	50	
		үгы	0	
3.4.	Байгша оной январийн 1-дэ хартаабха ба газарай эдэ тариха талмайн (хушалтагүй газар дээрэ) бии байлга	10 га ба дээшэ	100	
		10 га-һаа доошо	50	
		үгы	0	
3.5.	Байгша оной январийн 1-дэ огородой эдэ тарилгын талмайн (хушалтатай газар дээрэ) бии байлга	500 дүрб. м ба дээшэ	100	
		500 дүрбэлжэн метрһээ бага	50	
		үгы	0	
4.	Түсэлэй түсэблэхэн ажалай шэнэ һууринуудые (таряшанай (фермерэй) ажахын толгойлогшоһоо ба (али) хубиин олзын хэрэг эрхилэгшэхээ бэшэ)	түсэл бэелүүлгын түрүүшын жэлдэ	100	0,2
		грант абаһанай удаа 18 һарын туршада	70	
5.	Хүдөө ажахын үрэ бүтээл үйлэдбэрилгын	13 хубиһаа ба дээшэ	100	0,1
		8 % - Һаа 13 хүрэтэр %	60	

1	2	3	4	5
	хэмжээнэй жэл бүрийн ургалта (мэдүүлгэ баригшын түсэлдэ заагдаһан хүдөө ажахын үрэ бүтээл үйлэдбэрилгын жэлэй эгээл бага хасагшын үндэһөөр сэгнэгдэдэг)	8-һаа доошо %	0	
6.	Мэдүүлгэ баригшын өөрын мүнгэнэй гэршэлэгдэһэн хэмжээн	30-һаа дээшэ%	100	0,1
		30-һаа доошо %	50	
		үгы	0	
7.	Урид гүрэнэй дэмжэлгэдэ хүртэһэн байгаа	Урид гүрэнэй программын хэмжээндэ грантнуудые абадаг байгаа	100	0,1
		урид Гүрэнэй программын хэмжээндэ грант абаагүй	60	
8.	Ажахы байгуулгын ба (гү, али) хүгжөөлгын түлэб тэрэниие бэелүүлхээр түсэблэгдэһэн нютагай засагай аймагай ба нютагай засагай тойрогуудай захиргаан бэелүүлхые зууршалагдаа	зууршалга бии	100	0,05
		үгы	0	
9.	Хөөрэлдөөнэй дүнгөөр түсэл бэелүүлхын тула хэрэгтэй мэдүүлгэ баригшын мэдэсэ ба дадал сэгнэлгэ*	эрхим	100	0,1
		һайн	70	
		хангалтатай	40	
		хангалтагүй	0	

*Мэдүүлгэ баригшын хөөрэлдөөнэй дүнгөөр түсэл бэелүүлхын тула хэрэгтэй эрдэм мэдэсын ба дадал сэгнэлгые Комисси гэр бүлын фермэ хүгжөөлгэдэ грант үгэлгын дүнгүүдые туйлалтын эрхим эрхэ нүхэсэлнүүдһээ уламжалан (тэрэ тоодо шэлэлгэдэ хабаадагшадта ажахы байгуулгын ба (гү, али) хүгжөөлгын түлэб бэелүүлхын тула эд зөөрин-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза (хүдөө ажахын үүргэтэй газарнуудһаа газарай хэхэгүүд, хүдөө ажахын техникэ ба (гү, али) хүдөө ажахын үрэ бүтээл үйлэдбэрилхэ тоног түхээрлгэ, хүдөө ажахын амитадые байлгаха байшан (хүдөө ажахын амитадые үдхэхэ түсэлнүүдтэ) ба бусад) ба ажахы байгуулгын ба (гү, али) хүгжөөлгын түлэб шэлэлгэдэ хабаадагшын мэдэсэ хараада абан, бэелүүлдэг:

«эрхим» гэхэн сэгнэлтэ - шэлэн абалгада хабаадагша гэр бүлын фермэ хүгжөөлгэдэ грант үгэлгын дүнгүүдые туйлалгын эрхим эрилтэ нүхэсэлнүүдые хангаһан болон тэрээндэ үгтэһэн асуудалнуудта харюу үгэжэ, ажахы байгуулгын ба (гү, али) хүгжөөлгын түлэб тон һайн мэдэсэ элирүүлһэн байна;

«һайн» гэхэн сэгнэлтэ - шэлэн абалгада хабаадагша гэр бүлын фермэ хүгжөөлгэдэ грант үгэлгын дүнгүүдые туйлалгын һайн эрхэ нүхэсэл хангаба болон тэрээндэ үгтэһэн олонхи асуудалнуудта харюусажа, ажахы байгуулгын ба (гү, али) хүгжөөлгын түлэб һайн мэдэсэ элирүүлэгдээ;

«хангалтатай» гэхэн сэгнэлтэ - шэлэн абалгада хабаадагша гэр бүлын фермэ хүгжөөлгэдэ грант үгэлгын дүнгүүдые туйлалгын хангалтатай эрхэ нүхэсэл хангаба, тиигээд тэрээнһээ үгтэһэн олонхи асуудалнуудта харюу үгэнгүй, ажахы байгуулгын ба (гү, али) хүгжөөлгын түлэб хангалтатай мэдэсэ элирүүлэгдээ;

«хангалтагүй» гэхэн сэгнэлтэ - шэлэн абалгада хабаадагша гэр бүлын фермэ хүгжөөлгэдэ грант үгэлгын дүнгүүдые туйлалгын хангалтагүй эрхэ нүхэсэлнүүдые хангаба, тиигээд тэрээнһээ үгтэһэн олонхи асуудалнуудта харюу үгэнгүй, ажахы байгуулгын ба (гү, али) хүгжөөлгын түлэб мэдэхгүй байһаниинь элирүүлэгдээ.

Мүрысөөндэ n-дохи хабаадагшын (Rn) оноонуудай тоо томьёото тодорхойлолтоор тоолон гаргагдадаг:

$$R_n = \sum Q_i \times F_{in}, \text{ хаана:}$$

Q_i -i-дэхи шалгуурай удха шанарай хэмжээн;

F_{in} -i-дэхи шалгуураар мүрысөөндэ хабаадагшада n олгогдоһон оноонуудай тоо.

Мүрысөөндэ хабаадагшада шалгуур бүхэнөөр ба бүхыдөө мэдүүлгээр олгогдодог оноонуудай тоо Комиссиин гэшүүн бүхэнһөө мэдүүлгын сэгнэлтын дүнгүүдээр абтаһан оноонуудай арифметикын дунда зэргын тоо гэжэ тодорхойлогдодог. Гэхэтэй хамта, оноонуудай арифметикын дунда зэргын тоо Комиссиин гэшүүн бүхэндэ олгогдоһон оноонуудые хамталха ба саашадаа гэшүүдэй тоодо хубааха аргаар тодорхойлогдодог.».

1.3.21. 43-дахи пункт удаадахи найруулгаар:

«43. Комисси мэдүүлгэ хаража үзэлгын тогтоомжын ниитэ нэгэн гол үүдэндэ табигдаһан үдэрһөө 15 ажалта үдэрэй туршада комиссиин Дүримэй ёһоор тэрэ тоодо нюураараа уулзажа гү, али видео-хуралдаанай-холбооной түхэлөөр гэр бүлын фермэ хүгжөөлгэдэ грант үгэхын тула мэдүүлгэ баригшадай мүрысөөтэ шэлэн абалга бэелүүлдэг.

Мэдүүлгэнүүд оноогоор буураха дараалалаар шэглүүлэгдэнэ. Оноонуудай адли байбал, мэдүүлгын урид ороһон мэдүүлгэ баригша бүри үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэдэг. Тус Гуримай 16-дахи пунктын 13-дахи дотор пунктын ёһоор мүрысөөтэ шэлэн абалга үнгэргэхэ тухай соносхолдо заагдаһан мүнгэнэй хэмжээнэй хэм соо мүрысөөтэ шэлэн абалгын дүнгүүдээр Комиссиин бүридүүлһэн сэгнэлтэдэ оруулагдаһан мүрысөөтэ шэлэн абалгын илагшад гэжэ тоологдодог.».

1.3.22. 45-дахи пункт удаадахи найруулгаар:

«45. Мүрысөөнэй шэлэн абалгын соносхолдо зааһан хубаарилагдаха мүнгэнэй хэмжээн мүрысөөнэй шэлэн абалгын илагшадай мэдүүлгэ соогоо зааһан хэмжээгээр, түрүү һуури эзэлһэн мүрысөөнэй шэлэн абалгын илагшаһаа эхилээд, зэргэдэ оруулга түрүүшын сэгнэлтын нэгэдэхи дугаар тэрээндэ олгогдоо.

Хэрбээ мүрысөөтэ шэлэн абалгын хэмжээндэ хубаарилагдадаг мүнгэнэй хэмжээн нэгэдэхи дугаар олгогдоһон мүрысөөтэ шэлэн абалгада

хабаадагшын үгэһэн мэдүүлгэ соо заагдаһан грантын хэмжээнһээ ехэ байгаа хаань, үлээшэ мүнгэнэй хэмжээн сэгнэлтэдэ оруулагдаһан мұрысөөтэ шэлэн абалгада бусад хабаадагшадай дунда хубаарилагдадаг.

Сэгнэлтэдэ оруулагдаһан мұрысөөтэ шэлэлгын удаадахи хабаадагша бүхэндэ мэдүүлгэдэ заагдаһан хэмжээндэ адли грантын хэмжээн хубаарилагдадаг, зүгөөр заагдаһан хэмжээнэй хубаарилагдаагүй мүнгэн дэмжэлтын хэмжээнһээ бага, үгы гэбэл тэрээндэ адли байһан ушарта грант абагшадай мұрысөөтэ шэлэн абалга үнгэргэхэ тухай соносхолдо тодорхойлогдоһон грантын дээдэ (доодо) хэмжээнһээ дээшэ (доошо) бэшэ.

Хэрбээ мұрысөөнэй шэлэлгэдэ хабаадагшын зааһан грантын хэмжээнэй грантын хубаарилагдаагүй хэмжээнэй грантын зүбшөөгдөө хаань, тиймэ хабаадагшада грантын мүнгэнэй хубаарилагдаагүй хэмжээн хубаагдаха, зүгөөр 5 сая түхэригһөө бага бэшэ, мұрысөөнэй шэлэлгэдэ хабаадагшын зааһан грант үгэлгын дүнгэй тоо тэмдэг хубилгажа.

Эгээл бага оноо абаһан мэдүүлгэ баригшын гэр бүлын фермэ хүгжөөлгэдэ грантын хэмжээ доошолуулгаһаа арсаһан ушарта дутуу хубаагдаһан мүнгэнэй хэмжээгээр удаадахи мэдүүлгэ баригшада тус пунктын дүрбэдэхи абзацта хараалагдаһан эрилтэнүүдые сахилгатайгаар мүнгэ дууһан хубаарилтар үгтэдэг.».

1.3.23. 46-дахи пункт удаадахи найруулгаар:

«46. Мұрысөөтэ шэлэн абалга үнгэргэлгын дүнгүүдээр Комисси шэлэн абалгын дүнгүүдые татаха баримта гэршэлһэн данса хүсэлдүүлэн бэшэдэг.

Мұрысөөтэ шэлэлгын дүнгүүдые гаргаха баримта гэршэлһэн бэшэгэй үндэһөөр мұрысөөтэ шэлэн абалгын дүнгүүдэй гаргагдаһан үдэрһөө ажалай 3 үдэрэй туршада мұрысөөтэ шэлэн абалгын дүнгүүд тухай болон мұрысөөтэ шэлэн абалгын илагшадые элирүүлгэ тухай Яаманай захиралта хэблэгдэдэг.».

1.3.24. 47-дохи пункт удаадахи найруулгаар:

«47. Тус Гуримай 46-дахи пунктда хараалагдаһан болзорто мұрысөөтэ шэлэн абалгын дүнгүүдые татаха баримта гэршэлһэн бэшэг ниитэ нэгэн портал дээрэ өөрөө мұрысөөтэ шэлэн абалгын илагшадые элирүүлгын дүнгүүдэй үндэһөөр бүрилдүүлэгдэдэг болон «Сахим мүнгэн» гэһэн байгуулгада Комиссиин түрүүлэгшын шангадхаһан мэргэжэлтэ сахим гар табилгаар гар табигдадаг, мүн тэрэнэй гар табигдаһан үдэрэй удаадахи ажалта үдэрһөө орой бэшэ ниитэ нэгэн гол үүдэндэ ниитэлэгдэдэг.».

1.3.25. Удаадахи удхатай 47(1) - дэхи пункт нэмэхэ:

«47(1). Мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгын баримта гэршэлһэн бэшэгтэ ба мұрысөөнэй шэлэлгын дүн гаргалгын баримта гэршэлһэн бэшэгтэ хубилалтануудые оруулгын шалтаг заалгатайгаар заагдаһан баримта гэршэлһэн бэшэгүүдэй шэнэ янзануудые бүридүүлгын аргаар мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгын баримта гэршэлһэн бэшэгэй ба

мүрысөөнэй шэлэлгын дүн гаргалгын баримта гэршэлхэн бэшэгэй түрүүшын хубилбаринуудта гар табигдаһан үдэрһөө хойшо литын 10 үдэрнүүд хэгдэдэг.».

1.3.26. 48-дахи пунктда:

1.3.26.1. Түрүүшын абзац удаадахи найруулгаар:

«48. Яаман мүрысөөнэй шэлэлгын дүнгүүдые баталха тухай захиралтын абтаһан үдэрһөө:».

1.3.26.2. Хоёрдохи абзац удаадахи найруулгаар:

«1) мүрысөөнэй шэлэлгын дүнгүүд тухай мэдээсэл нэгэдэмэл гол үүдэндэ, мүн Яаманай албан ёһоной сайт дээрэ литын 14 үдэрэй туршада ниитэлнэ. Мүрысөөтэ шэлэн абалгын дүнгүүд тухай мэдээсэлдэ удаадахи мэдээнүүд ороно:».

1.3.26.3. Наймадахи абзац удаадахи найруулгаар:

«2) үйлэдбэридэ хэрэглэхэ арга боломжын бии хаа, «Сахим мүнгэн» гэхэн ниитын мүнгэн һан хүтэлэлгын гүрэнэй хамтадхагдаһан мэдээсэлэй байгуулгада мүрысөөнэй шэлэлгын илагшад гэжэ тоологдоһон мэдүүлгэ баригшадтай ажалай 25 үдэрэй туршада хэлсээ баталдаг. Үйлэдбэридэ хэрэглэхэ арга боломжын үгы һаань, хэлсээн саарһан дансын түхэлөөр бүрилдүүлэгдэдэг ба таланууд гар табигдадаг. Хэлсээн (тэрэ тоодо хубилалтануудые оруулха тухай нэмэлтэ хэлсээн, мүн тэрэниие таһалха тухай нэмэлтэ хэлсээн (хэрэгтэй һаань) Оросой Холбоото Уласай мүнгэн һангай Яаманай тогтооһон жэшээтэ түхэлэй ёһоор баталагдадаг.».

1.3.27. 49-дэхи пунктда «48-дахи пунктын нэгэдэхи абзацта» гэхэн үгэнүүдые «48-дахи пунктын 2-дохи дотор пунктда» гэжэ һэлгэхэ.

1.3.28. 50-дахи пункт удаадахи найруулгаар:

«50. Грант байгша сангай жэлэй хэмжээн соо үгэлгын бюджетэй уялгануудай хубаариин дээшэлхэн ушарта гү, али конкурсын шэлэлгын илагшые хэлсээ баталалгаһаа хулжаһанда тоолохо ушарта Яаман тус Гуримай 48-дахи пунктда заагдаһан болзорой дүүрэхэн үдэрһөө хойшо 3 ажалай үдэрэй туршада мүрысөөнэй шэлэлгын илагшад гэжэ тоологдоһон, мэдүүлгэнүүдынэ эригдэхэн хэмжээнэй талаар тус Гуримай 45-дахи зүйлэй ёһоор хүсэд хангагдаагүй мүрысөөнэй шэлэлгэдэ хабаадагшадта эльгээдэг, грантын хэмжээ дээшэлүүлхэ тухай дурадхал үгы гэбэл, үгы байбал тобшолдог шэлэлгэдэ хабаадагшатай мэдүүлгын удаадахинь шэлэлгын һүүлшын илагшын һүүлээр сэгнэлтын бууралгын гуримаар ба тус гуримай 44-дэхи пунктын 4-дэхи дотор пунктда хараалагдаһан үндэхөөр мүнгэн дэмжэлтэ үгэхые арсаһан хэлсээн.».

1.3.29. 51-дэхи пункт удаадахи найруулгаар:

«51. Мүрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэлгын дүнгүүдээр байгша мүнгэн һангай жэлдэ грант үгэлгэдэ бюджетэй уялгануудай хубаариин үлэгдэлэй бии гү, али байгша мүнгэн һангай жэлэй хэм соо грант үгэлгэдэ бюджетэй уялгануудай хубаариин дээшэлхэн, мүрысөөтэ шэлэлгын илагшын хэлсээ баталалгаһаа арсаһан, грант абагшатай хэлсээ таһалһан ба тус Гуримай 44-

дэхи пунктын 4-дэхи дотор пунктда хараалагдаһан үндэһөөр гэр бүлын фермэ хүгжөөлгэдэ грант үгэхын тула түсэл шэлэхээс арсаһан грант абагшадай мұрысөөтэ шэлэн абалга дахин үнгэргэнгүй, мүнгэн дэмжэлтэ хубаарилагдажа болохо сэгнэлтэдэ урид олгогдоһон дугаар хараада абан гү, али грант абагшадай шэлэлгын илагшадта грантын хэмжээ ба грант үгэлгын дүнгэй удха дээшэлүүлхэ тухай дурадхал эльгээгдэжэ болохо.

Мұрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэлгын дүнгүүдээр байгша мүнгэн һангай жэлдэ грант үгэлгэдэ бюджетэй уялгануудай хубаариин үлэгдэлэй бии гү, али байгша мүнгэн һангай жэлэй хэм соо грант үгэлгэдэ бюджетэй уялгануудай хубаариин дээшэлһэн, мұрысөөтэ шэлэлгын илагшын хэлсээ баталалгаһаа арсаһан, грант абагшатай хэлсээ таһалһан ба тус Гуримай 44-дэхи пунктын 4-дэхи дотор пунктда хараалагдаһан үндэһөөр гэр бүлын фермэ хүгжөөлгэдэ грант үгэхын тула түсэл шэлэхээс арсаһан грант абагшадай мұрысөөтэ шэлэн абалга үнгэргэхэ тухай шийдхэбэри Яаман абадаг тус гуримай ёһоор үнгэргэгдэдэг тус гуримай 48-дахи пунктда заагдаһан болзорой дүүрэхэн үдэрэй удаадахи үдэрһөө литын 30 үдэр.».

1.3.30. 52-дохи пунктын гурбадахи абзацта «хэлсээнүүдэй» гэхэн үгын удаа «(хэлсээнүүдэй)» гэхэн үгэ нэмэхэ.

1.3.31. 58-дахи пунктын нэгэдэхи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«58. Ажахы байгуулгын ба (гү, али) хүгжөөлгын түлэб бөөлүүлхэ үедэ грант абагша болодог таряашанай (фермерэй) ажахын толгойлогшыс тус таряашанай (фермерэй) ажахын гэшүүдэй шийдхэбэреэр «Таряашанай (фермерэй) ажахы тухай» гэхэн холбоото уласай хуулийн 18-дахи статьягай 1-дэхи пунктын ёһоор һэлгэжэ болохо, энэнь таряашанай (фермерэй) ажахын грант абагша зэргэ хубилгаха (болюулха) хойшолон татадаггүй. Тиихэ зуура Яаман ба грант абагшын хоорондо баталагдаһан мүнгэ үгэхэ тухай хэлсээндэ Таряашанай (фермерэй) ажахын толгойлогшыс Яаман һэлгэдэг, харин таряашанай (фермерэй) ажахын шэнэ толгойлогшо заагдаһан хэлсээнэй ёһоор ажахы байгуулгын ба (али) хүгжөөлгын проект саашадань бөөлүүлдэг. Яаман хэлсээндэ таряашанай (фермерэй) ажахын толгойлогшыс хэлсээндэ нэмэлтэ хэлсээ баталалгын аргаар заагдаһан ушарай болоһон үдэрһөө литын 30 үдэрһөө хожом бэшэ һэлгэдэг.».

1.3.31. Удаадахи удхатай 60(1) - дэхи пункт нэмэхэ:

1.3.32. «60(1). Тус Гуримай 59-дэхи ба 60-дахи пунктуудта заагдаһан түхэлнүүдээр ба болзорто грант абагшын тоосоонуудыс үзүүлээгүй ушарта Яаман абтаһан грантын мүнгэнэй 0,01% тоололгоһоо уламжалан, хэһээлтын хэмжээнүүдэй тоосоо хэдэг ба тус Гуримай 65-дахи пунктын ёһоор эрилтэ табидаг.».

1.3.33. Удаадахи удхатай 61(1) - дэхи пункт нэмэхэ:

«61(1). Яаман грантын мүнгэ зорилгоорнь ашаглалгын шалгалта хэдэг, тэрэ тоодо нүүдэл хэмжээнүүдыс бөөлүүлгын ба гаршануудай

түсэбэй ёһоор грант гаргашалгын талаар үйлэнүүдые үнгэргэлгын ушар тогтоолгын аргаар.».

1.3.34. 63-дахи пунктн нэгэдэхи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«63. Ажал ябуулгын түсэбтэ харуулалтануудые туйлаагүй ушарта грант абагша ажал ябуулгын харуулалтануудай дүүргэгдээгүй жэлэй удаадахи жэлэй апрелин 1 болотор ажал ябуулгын түсэбтэ харуулалтануудые туйлаагүй байһанай бэшэмэл үндэһэлэл үзүүлхэ уялга абадаг.

Хэрбээ грант абагшын дабашагүй хүсэнэй эрхэ байдалай (онсо ушаралта байдал) бии болоһон ушарһаа грант үгэлгын дүнгүүдэй, мүн тэрэ тоодо бүрин этигэмжэтэ нюурнуудай ба (гү, али) зургаануудай (эмхи зургаануудай) тус дансануудаар баталагдаһан бодото шэнжэтэй бусад ушарнуудай удха туйлаагүй һаань, Яаман грант абагшын ба Яаманай хоорондо баталагдаһан мүнгэ үгэхэ тухай түсэлдэ ба хэлсээндэ хубилалтануудые оруулха хэрэгтэй тухай шийдхэбэри абадаг. Шухаладхагдаһан түсэл грант абагша Яаманда зохистой шийдхэбэри абаһан үдэрһөө литын 45 үдэрһөө ехэ бэшэ болзорто тушаадаг.

Бусад ушарнуудта грант Яаманай зохистой эрилтэ абаһан үдэрһөө литын 30 үдэрэй туршада уласай бюджетэй олзо оршодо бусаагдаха ёһотой.».

1.3.35. 64-дэхи пунктн гурбадахи абзац хасаха.

1.3.36. 67-дохи пунктда:

1.3.36.1. Нэгэдэхи абзац удаадахи найруулгаар:

«67. Оросой Холбоото Уласай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ сэрэгэй албанда уригдаха гү, али Буряад Уласта Оросой Холбоото Уласай Юрэнхылэгшын 2022.10.19-эй №757 «Оросой Холбоото Уласай Захиралтатай холбоотойгоор бүридүүлэгшэ байгуулгануудта бээлүүлэгдэдэг хэмжээнүүд тухай Оросой Холбоото Уласай Юрэнхылэгшын 2022.10.19-эй №756» (саашадаа - тус тустаа сэрэгэй албанда татаха, дунда зэргын харюугай хэмжээн), Яаман иимэ шийдхэбэринүүдэй нэгые абаха».

1.3.36.2. Дүрбэдэхи абзац удаадахи найруулгаар:

«Тус пунктн хоёрдохи ба гурбадахи абзацуудта заагдаһан шийдхэбэринүүдые Яаман грант абагшын мэдүүлгээр сэрэгэй албанда татагдаһые гэршэлһэн баримта бэшэг үзүүлхэдээ гү, али грант абагшын мэдүүлгээр Буряад Уласта бүрин этигэмжэтэ зургаанай тогтоһон гуримаар харюусалгын дунда шата оруулхадаа абадаг.».

1.3.37. 69-дэхи пунктда «Агростартап «Грант абагшад» гэхэн үгэнүүдые «Гэр бүлын фермэ хүгжөөлгэдэ грант Абагшад» гэжэ һэлгэхэ.

1.4. 3-дахи хабсаргалтада:

1.4.1.4 - дэхи пунктда «можын конкурсын комиссиин шэлэһэн (саашадаа тус тустаа - мэдүүлгэ баригша, грант абагша, Комисси)» гэхэн үгэнүүдые «Яаманай захирамжаар баталагдаһан грант үгэхэ талаар Яаманай дэргэдэ

Мүрýсөөнэй комиссийн шэлэһэн (саашадаа тус тустань - мэдүүлгэ баригша, шэлэлгэдэ хабаадагша, грант абагша, Комисси) гэжэ хэлгэхэ.».

1.4.1. 5-дахи пункт удаадахи найруулгаар:

«5. Гүрэнэй программын «һалбаринуудые хүгжөөлгэ ба хүдөө ажахын үйлэдбэрийн комплексые оньһоной талаар шэнэдхэн һайжаруулга» гэхэн нютаг можын түсэл бээлүүлхэ зорилгоор грант хоёрһоо дээшэ бэшэ удаа үзүүлэгдэдэг.».

1.4.2. 6-дахи пунктда:

1.4.2.1. 7-дохи дотор пунктда «2-дохи» - «4-дэхи» дотор пунктнуудта» гэхэн үгэнүүдэй удаа «ба «9» гэжэ нэмэхэ.

1.4.2.2. Удаадахи удхатай 9-дэхи дотор пункт нэмэхэ:

«9) зайн галаар ба газаар хангалгын бээ дааһан газарнуудые худалдан абалга, уһаар хангалгын бээ дааһан газарнуудые түхээрэлгэ, тэрэ тоодо газопоршнёво түхээрэлгэнүүдые худалдан абалга ба хабсаралга. Заагдаһан тоног түхээрэлгын тоолбори́е Яаман баталдаг.».

1.4.3. I хэсэгэй хорин юһэдэхи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«Грант абагшын урид зохистой грант абаһан түсэлөө бээлүүлжэ дүүргэһэн, грант абагшын урид бээлүүлһэн түсэлэй ажал ябуулгын түсэбтэ харуулалтануудта хубилалтануудые оруулаагүй, үгы гэбэл, дабагдашагүй хүсэтэй ушар байдалай тохёолдоһоной хойшолонгоор грант абагшын урид бээлүүлһэн түсэлэй ажал ябуулгын түсэбтэ харуулалтануудта 10 хубиһаа ехэ бэшээр хубилалтануудые оруулһан ушарта хүдөө ажахын эд хэрэглэгшэдэй хамтаралнуудай эд зөөрийн-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза хүгжөөлгэдэ грант абажа болохо.».

1.4.4. I хэсэгэй гушан нэгэдэхи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«Грант Оросой Холбоото Уласай хуулийн ёһоор һангай албанаар дахалдуулагдаха ёһотой.».

1.4.5. II хэсэгэй 9-дэхи пунктда:

1.4.5.1. 1-дэхи дотор пунктын түрүүшын абзац удаадахи наруулгаар:

«1) Хүдөө ажахын эд хэрэглэгшэдэй хамтарал хадаа «Хүдөө ажахын хамтарал тухай» гэхэн 1995.12.08-ай №193-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн ёһоор байгуулагдаһан ба ажал ябуулдаг хүдөө ажахын эд хэрэглэгшэдэй болбосоруулгын ба (гү, али) худалдалгын хамтарал гү, али «Оросой Холбоото Уласта эд хэрэглэгшэдэй хамтарал (эд хэрэглэгшэдэй бүлгэмүүд, тэдэнэй холбоонууд) тухай» гэхэн 1992.06.19-эй №3085-1 Холбоото Уласай хуулийн ёһоор байгуулагдаһан эд хэрэглэгшэдэй бүлгэм болоно, 100 мянганһаа дээшэ бэшэ хүн зонтой Буряад Уласай хотын түхэлэй хотонуудай ба тосхонуудай дэбисхэр дээрэ хүдөө дэбисхэртэ, ниилэһэн һууринуудай нэгэдэлэй дэбисхэртэ бүридхэлдэ абтаһан, бүридхэлдэ абтаһан үдэрһөө 12 һараһаа бага бэшэ болзорто хүсэндөө байһан хүдөө ажахын үрэ бүтээл бэлдэхэ, хадагалха, болбосоруулха ба худалдаха талаар ажал ябуулга бээлүүлдэг, хүдөө ажахын үрэ бүтээл, эдөө хоолой

зүйлнүүдые бэлэдхэхэ, хадагалха, ажаллаха, болбосоруулха, илгахэ, үүсэлхэ, эхин шатын болбосоруулха, хүргэхэ, худалдаха, зөөхэ, зөөхэ ба худалдаха талаар ажал ябуулдаг ажал ябуулгын янзануудые бэлүүлгын ашаар олзо оршынь 70 хуби бүридүүлэгдэдэг ойн нөөсөнүүд, мүн хамтаралнуудай гэшүүдэй эрхээр хүдөө ажахын 10 - хаа үсөөн бэшэ эд үйлэдбэрилэгшэдые нэгдүүлдэг заагдаһан бүтээл болбосоруулгын бүтээнүүдые (холбоотой гэшүүн байлганаа бэшэ) (саашадаа - хамтарал).».

1.4.5.2. Удаадахи удхатай 3.1-дэхи дотор пункт нэмэхэ:

«3.1) грант абагшын урид грант абаһан эд зөөрин-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза хүгжөөлгэдэ түсэл бэлүүлгыг түгэсхэлгэ, зохистой грантын мүнгэнэй хабаадалгатайгаар эд зөөрин-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза хүгжөөлгэдэ грант абагшын урид бэлүүлһэн түсэлэй ажал ябуулгын түсэбтэ харуулалтануудта хубилалтануудые оруулаагүй, үгы гэбэл, дабагдашагүй хүсэтэй ушар байдалай тохёолдоһоной хойшолонгоор эд зөөрин-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза хүгжөөлгэдэ грант абагшын урид бэлүүлһэн түсэлэй ажал ябуулгын түсэбтэ харуулалтануудта 10 хубиһаа ехэ бэшээр хубилалтануудые оруулһан ушарта.

Грантын мүнгэ абаһан түсэлөө дүүрэн хэмжээндэ бэлүүлжэ, ажал ябуулгын түсэбтэ харуулалтануудые туйлаһан аад, урдахи грант абаһан үдэрһөө 36 нарын үнгэрхэхөө урид бэшэ эд зөөрин-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза хүгжөөлгэдэ дахин грант абаха аргатай. Дахин грант абагша саг үргэлжын ажалай һууринуудай тоо зандань үлээлгэ ба урид грантын мүнгэнэй абтаһан түсэлэй ёһоор 5 жэлһээ бага бэшэ үрэ бүтээл үйлэдбэрилгын ургалта хангана;».

1.4.5.3. Удаадахи удхатай 3.2-дохи дотор пункт нэмэхэ:

«3.2) грант абаһан жэлэй урдахи жэлдэ хүдөө ажахын эд хэрэглэгшэдэй хамтарал «Оросой Холбоото Уласта түймэртэ эсэргүүсэлгын журамай Дүримүүдые баталха тухай» гэхэн Оросой Холбоото Уласай Засагай газарай 2020.09.16-ай №1479 тогтоолоор баталагдаһан Оросой Холбоото Уласта түймэртэ эсэргүүсэлгын гуримай Дүримүүдээр тогтоогдоһон хүдөө ажахын үүргэтэй газарнуудта хуурай ногоотой ургамалнуудые, үрмэдэнэ, сабшагдаһан нугын үлэгдэлнүүдые (барайгарай холоомоһоо гадна) шатааха хорилто сахяагүй байһанай түлөө харюусалгада хабаадуулагдаагүй;».

1.4.5.4. 4-дэхи дотор пунктын табадахи абзац удаадахи найруулгаар:

«г) Мүнгэн дэмжэлтэ хубаарилгын жэлэй урдахи һүүлэй 3 жэлэй Холбоото Уласай гүрэнэй тоо бүридхэлэй албанай мэдээнүүдтэй зохилдуулан, Буряад Уласай таряашадай (малшадай) ажахиһуудай ба хубиин олзын хэрэг эрхилэгшэдэй хүдөө ажахын үрэ бүтээл үйлэдбэрилгын ургалтын дунда зэргын хэмжээнһээ доошо бэшэ хэмжээндэ грант абаһан үдэрһөө 5 жэлэй туршада хүдөө ажахын үрэ бүтээл худалдалгын хэмжээнэй жэл бүрийн ургалта хангаха, зүгөөр 5 хубиһаа бага бэшэ.».

1.4.6. 10-дахи пунктын нэгэдэхи абзацта «мэдүүлгэ хаража үзэһэн һара үдэртэ» гэхэн үгэнүүдэй удаа «ба хэлсээ баталалгын» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ.

1.4.7. 11-дэхи пунктын дүрбэдэхи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

Яаман болон Комисси мұрысөөтэ шэлэлгэдэ хабаадагшадтай «Сахим мүнгэн» гэхэн байгуулгада сахим түхэлөөр дансануудые хэрэглэлгэтэйгээр харилсаата ажал бээлүүлдэг.».

1.4.8. В подпункте 1 пункта 12 слова «даты вскрытия заявок» исключить.

1.4.9. 12-дохи пунктын 10-дахи дотор пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«10) гүйсэд мүлилгэдэ мэдүүлгэнүүдые бусааха аргагүй байлга;»

1.4.10. Удаадахи удхатай 12(1) - дэхи пункт нэмэхэ:

«12(1). Мұрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносколдо хубилалтануудые оруулалгы Яаман мэдүүлгэнүүдые тушаан абалгын дүүрэхэ үдэр болотор ерэхэ үдэрһөө орой бэшэ бээлүүлдэг. Мұрысөөтэ шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэнүүдые үгэхэ болзор тиимэ хубилалтануудые оруулһан үдэрэй удаадахи үдэрһөө мэдүүлгэнүүдые абаха болзорой түгэсэһэн үдэр болотор литын 10 үдэрһөө бага бэшэ байха ёһотой. Мұрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносколдо хубилалтануудые оруулхада, шэлэлгын арга хубилгагдахагүй.

Мұрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносколдо хубилалтануудые оруулһан ушарта мэдүүлгэнүүдые абажа эхилхэ үдэрэй удаа мұрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносколдо шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэнүүдтэ хубилалтануудые оруулха эрхэ хараалһан дүрим оруулагдадаг.

Мұрысөөтэ шэлэлгэдэ хабаадагшад мэдүүлгэ бариһан, мұрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносколдо хубилалтануудые оруулһан үдэрэй удаадахи үдэрһөө орой бэшэ «Сахим мүнгэн» гэхэн байгуулга хэрэглэн, хубилалтануудые оруулха тухай дуулгагдадаг.».

1.4.11. 13-дахи пунктда удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Яаман мұрысөөтэ шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэнүүдые тушааха болзорой түгэсэһэн үдэрһөө 3 ажалта үдэрһөө орой бэшэ болон Оросой Холбоото Уласай Эрхэтэнэй кодексын 401-дэхи статьягай 3-дахи пунктын ёһоор дабашагүй хүсэнэй эрхэ байдалай тохёолдоһон ушарта мұрысөөтэ шэлэн абалгын илагшатай (илагшадтай) хэлсээ баталхаһаа урид мұрысөөтэ шэлэн абалгы болюулха аргатай.».

1.4.12. 15-дахи нюурта:

1.4.12.1. Хоёрдохи абзац хасаха.

1.4.12.2. Хорин гурбадахи абзацта «нютагай засагай аймагуудай» гэхэн үгэнүүдэй удаа «ба нютагай засагай тойрогуудай» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ.

1.4.13. 24-дэхи пунктда «Яаманда орохо арга нээгдэнэ» гэхэн үгэнүүдэй удаа «ба Комиссиин» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ.

1.4.14. 25-дахы пунктда «Яаман» гэжэ үгэ «Комиссиин түрүүлэгшэ» гэжэ хэлгэхэ.

1.4.15. 26-дахы пунктда «Яаманай хүтэлбэрилэгшын гү, али тэрэнэй бүрин этигэмжэтэ нюурай» гэхэн үгэнүүдые «Комиссиин түрүүлэгшын» гэжэ хэлгэхэ.

1.4.16. 27-дохи пунктда «Яаман» гэхэн үгыг «Комисси» гэжэ хэлгэхэ.

1.4.17. 28-дахы пункттын хоёрдохи абзацта «Яаманаар» гэхэн үгыг «Комиссияар» гэжэ хэлгэхэ.

1.4.18. 32-дохи пунктда «Яаман» гэхэн үгыг «Комисси» гэжэ хэлгэхэ.

1.4.19. 34-дэхи пунктда «Яаманай хүтэлбэрилэгшын (тэрэнэй бүрин этигэмжэтэ нюурай)» гэхэн үгэнүүдые «Комиссиин түрүүлэгшын» гэжэ хэлгэхэ.

1.4.20. 38-дахы пункт удаадахи найруулгаар:

«38. Хүдөө ажахын эд хэрэглэгшэдэй хамтаралнуудай эд зөөрин-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза хүгжөөлгэдэ грант абагшадай мұрысөөтэ шэлэн абалга Комисси бэелүүлдэг. Комиссиин хубиин бүридэл, гэшүүдэй 50 хубинь гүрэнэй ба нютагай засагай алба хаагшад болодоггүй гэшүүд болодог, мүн Комисси тухай дүрим Яаманай захиралтаар баталагдадаг.».

1.4.21. 39-дэхи пункт удаадахи наруулгаар:

«39. Мұрысөөтэ шэлэлгэдэ хабаадалгада абтаһан болон тус Гуримай 33-дахы пункттын ёһоор бүрилдүүлэгдэһэн мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгын ёһотой тогтоомжодо тоологдоһон мэдүүлгэнүүдые сэгнэлгыг Комисси удаадахи шалгуурнуудаар бэелүүлдэг:

№№ п/п	Сэгнэлтын хэмжүүрэй нэрэмжэ	Сэгнэлтын хэмжүүрнүүдэй харуулалтанууд	Сэг- нэлтын хэм- жүүр, оноо- нууд	Шалгал- тын тусхай шэгнүүр
1	2	3	4	5
1.	Хүдөө ажахын эдэе хоол бэлдэхэ, хадагалха, болбосоруулха ба худалдаха талаар хамтаралай ажал ябуулга	5 жэл ба дээшэ	100	0,08
		5 жэл хүрэтэр	50	
2.	Кооперативай гэшүүдэй тоо-олзын хэрэг эрхилэлгын проект бэелүүлгын эхиндэ хүдөө ажахын эд үйлэдбэрилэгшэдэй тоо	10 гаран гэшүүд	100	0,08
		10 гэшүүн	50	

3.	Кооперативай гэшүүдэй - бизнес-проектээр хараалагдаһан хүдөө ажахын эд үйлэдбэрилэгшэдэй тоогой түсэблэгдэһэн дээшэлэлгэ	50 гаран гэшүүд	100	0,08
		21-һээ 50 хүрэтэр гэшүүд	50	
		20 хүрэтэр гэшүүд	0	

1	2	3	4	5
4.	Хамтаралай бизнес-түлэб бээлүүлгын эхиндэ эд зөөрийн-үйлэдбэри хэрэглэхэ баазын бии байлга (тэрэ тоодо хамтаралай гэшүүдтэ)	зөөрийн ба (гү, али) удаан болзорой хүлхэлэлгын хэхэг газар	100	0,1
		арга зүйн эд хэрэгсэл	100	
		үйлэдбэрийн объектнууд	100	
		тусхай авто-унаа, хүдөө ажахын техникэ	100	
		үгы	0	
5.	Мүрысөөнэй шэлэлгэдэ хабаадалгын үедэ худалдан абалгын ажал ябуулга эрхилэлгэ	бии	100	0,1
		үгы	0	
6.	Худалдагдажа байһан хүдөө ажахын үрэ бүтээлэй хэмжээнэй түсэблэгдэһэн ургалта	10 хубиһаа ба дээшэ	100	0,1
		10 хубиһаа бага	40	
7.	Түлэбээр түсэблэгдэһэн ажалай шэнэ һууринуудые байгуулга	түлэб бээлүүлгын түрүүшын жэлдэ	100	0,1
		грант абаһанай удаа 18 нарын туршада	70	
8.	Урид үзүүлэгдэһэн гүрэнэй дэмжэлгэ	урид гүрэнэй программын хэмжээндэ грантнуудые абадаг байгаа	100	0,08
		урид гүрэнэй программын хэмжээндэ грант абаагүй	70	
9.	Мэдүүлгэ баригшын өөрын мүнгэнэй гэршэлэгдэһэн хэмжээн	30 хуби ба дээшэ	100	0,08
		30 хубиһаа бага	40	
		үгы	0	
10.	Түсэл нютагай засагай захиргаанай ба нютагай засагай тойрогуудай бээлүүлгэдэ дурадхагданхай, тэрэнэй дэбисхэр дээрэ бээлүүлэгдэхээр түсэблэгдэнэ	зууршалга бии	100	0,1
		үгы	0	
11.	хөөрэлдөөнэй дүнгөөр түсэл бээлүүлхын тула хэрэгтэй мэдүүлгэ баригшын мэдэсэ ба дадал сэгнэлгэ*	эрхим	100	0,1
		һайн	70	
		хангалтатай	40	
		хангалтагүй	0	

*Хөөрөлдөөнэй дүнгүүдээр түсэл бэелүүлхын тула хэрэгтэй мэдүүлгэ баригшын мэдэсэ ба дадал сэгнэлгэ Комисси эд зөөрийн-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза хүгжөөлгэдэ грант үгэлгын дүнгүүдые туйлалгын эрхим эрхэ нүхэсэлһөө уламжалан (тэрэ тоодо шэлэлгэдэ хабаадагшадта түсэл бэелүүлхын тула эд зөөрийн-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза (хүдөө ажахын үүргэтэй газарнуудһаа хэһэг газарнууд, хүдөө ажахын оньһон хэрэгсэлнүүд ба (гү, али) хүдөө ажахын үрэ бүтээл үйлэдбэрилхэ тоног түхээрэлгэ, хүдөө ажахын амитадые байлгаха байранууд (хүдөө ажахын амитадые үдхэхэ түсэлнүүдтэ) болон бусад) ба түсэл шэлэлгэдэ хабаадагшын мэдэсэ хараада абан, удаадахи аргаар:

«эрхим» гэхэн сэгнэлтэ - шэлэн абалгада хабаадагша хүдөө ажахын эд хэрэглэгшэдэй хамтаралнуудай эд зөөрийн-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза хүгжөөлгэдэ грант үгэлгын дүнгүүдые туйлалгын эрхим эрилтэнүүдые хангажа, тэрээндэ табигдаһан бүхы асуудалнуудта харюусажа, ажахы байгуулгын ба (гү, али) хүгжөөлгын түлэб тон хайн мэдэсэ элирүүлэгдээ;

«хайн» гэхэн сэгнэлтэ - шэлэн абалгада хабаадагша хүдөө ажахын эд хэрэглэгшэдэй хамтаралнуудай эд зөөрийн-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза хүгжөөлгэдэ грант үгэлгын дүнгүүдые туйлалгын хайн эрхэ нүхэсэл хангаа болон тэрээндэ үгтэһэн олонхи асуудалнуудта харюусажа, ажахы байгуулха ба (гү, али) хүгжөөхэ түлэб хайн мэдэсэ элирүүлэгдээ;

сэгнэлтэнь «хангалтатай» - шэлэлгэдэ хабаадагша хүдөө ажахын эд хэрэглэгшэдэй хамтаралнуудай эд зөөрийн-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза хүгжөөлгэдэ грант үгэлгын дүнгүүдые туйлалгын хангалтатай эрхэ нүхэсэл хангаһан ба (али) ажахы байгуулгын ба (али) хүгжөөлгын түлэб тухай хангалтатай мэдэсэ элирүүлэгдэһэн, тэрээндэ табигдаһан асуудалнуудай олонхидо харюу үгэнгүй;

«хангалтагүй» гэхэн сэгнэлтэ - шэлэн абалгада хабаадагша хүдөө ажахын эд хэрэглэгшэдэй хамтаралнуудай эд зөөрийн-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза хүгжөөлгэдэ грант үгэлгын дүнгүүдые туйлалгын хангалтагүй эрилтэнүүдые хангаһан болон тэрээндэ үгтэһэн олонхи асуудалнуудта харюусангүй, ажахы гү, али тэрэнэй ехэнхи хуби байгуулгын ба (гү, али) хүгжөөлгын түлэб мэдэхгүй байһаниинь элирүүлэгдээ.

Мүрысөөндэ n-н хабаадагшын баллнуудай тоо (R_n) томьёото тодорхойлолтоор тоолон гаргагдадаг:

$$R_n = \sum Q_i \times F_{in}, \text{ хаана:}$$

Q_i -дэхи шалгуурай удха шанарай хэмжээн;

F_{in} -дэхи шалгуураар мүрысөөндэ хабаадагшада олгогдоһон баллнуудай тоо.

Мүрысөөндэ хабаадагшада шалгуур бүхэнөөр ба мэдүүлгээр олгогдодог оноонуудай тоо бүхыдөө Комиссиин гэшүүн бүхэнһөө мэдүүлгын сэгнэлтын дүнгүүдээр абтаһан оноонуудай арифметикын дунда зэргын тоо гэжэ тодорхойлогдодог. Гэхэтэй хамта, оноонуудай арифметикын дунда зэргын тоо Комиссиин гэшүүн бүхэндэ олгогдоһон баллнуудые хамталха ба саашадаа гэшүүдэй тоодо хубааха аргаар тодорхойлогдодог.».

1.4.22. 40-дэхи пункт удаадахи найруулгаар:

«40. Комисси мэдүүлгэ хаража үзэлгын баримта гэршэлһэн бэшэгэй

нэгэ гол үүдэндэ табигдаһан үдэрэй удаа 15 ажалта үдэрэй туршада Комисси тухай Дүримэй ёһоор эд зөөрийн-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза хүгжөөлгэдэ грант үгэхын тулада, тэрэ тоодо ньюраараа уулзаһан хөөрэлдөөнэй ба (гү, али) видео-хуралдаан-холбооной түхэлөөр, мэдүүлгэ баригшадай мұрысөөнэй шэлэлгэ бээлүүлдэг.

Мэдүүлгэнүүдые зэргэ олголго баллнуудай доошололгын гуримаар бээлүүлэгдэдэг. Оноонуудай адли байбал, мэдүүлгэ баригша, тэрэнэй мэдүүлгэ урид ороо, бүри үндэр зэргэдэ хүртэнэ. Мұрысөөтэ шэлэн абалгын илагшад тус Гуримай 12-дохи пунктын 13-дахи дотор пунктын ёһоор мұрысөөтэ шэлэн абалга үнгэргэхэ тухай соносколдо заагдаһан хубаарилагдадаг мүнгэнэй хэмжээнэй хэм соо мұрысөөтэ шэлэн абалгын дүнгүүдээр Комиссийн бүрилдүүлһэн сэгнэлтэдэ оруулагдаһан мұрысөөтэ шэлэн абалгын хабаадагшад гэжэ тоологдодог.».

1.4.23. 42-дохи пункт удаадахи найруулгаар:

«42. Мұрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносколдо заагдаһан хубаагдадаг мүнгэнэй хэмжээн мұрысөөтэ шэлэлгын илагшаһаа эхилээд, мұрысөөтэ шэлэн абалгын илагшаһаа эхилээд, мэдүүлгэнүүд соо шэлэн абалгын илагшадай зааһан хэмжээгээр мұрысөөтэ шэлэн абалгын илагшадай дунда хубаарилагдадаг.

Хэрбээ мұрысөөтэ шэлэн абалгын хэмжээндэ хубаарилагдадаг мүнгэнэй хэмжээн нэгэдэхи дугаар олгогдоһон мұрысөөтэ шэлэн абалгада хабаадагшын үгэһэн мэдүүлгэ соо заагдаһан грантын хэмжээнһээ ехэ байгаа һаань, үлээшэ мүнгэнэй хэмжээн сэгнэлтэдэ оруулагдаһан мұрысөөтэ шэлэн абалгада бусад хабаадагшадай дунда хубаарилагдадаг.

Сэгнэлтэдэ оруулагдаһан мұрысөөтэ шэлэлгын удаадахи хабаадагша бүхэндэ мэдүүлгэдэ заагдаһан хэмжээндэ адли грантын хэмжээн хубаарилагдадаг, зүгөөр заагдаһан хэмжээнэй хубаарилагдаагүй мүнгэн дэмжэлтын хэмжээнһээ бага, үгы гэбэл, тэрээндэ адли байһан ушарта грант абагшадай мұрысөөтэ шэлэн абалга үнгэргэхэ тухай соносколдо тодорхойлогдоһон грантын дээдэ (доодо) хэмжээнһээ дээшэ (доошо) бэшэ.

Хэрбээ мұрысөөтэ шэлэн абалгада хабаадагшын мэдүүлгэ соо зааһан грантын хэмжээнэй хубаарилагдаагүй һаань, иимэ шэлэн абалгада хабаадагшада зүбшөөл үгтэхэдөө, грантын мүнгэнэй хубаарилагдаагүй үлэһэн бүхы хэмжээн хубаарилагдадаг, зүгөөр 5 сая түхэригһөө бага бэшэ, мұрысөөтэ шэлэлгэдэ хабаадагшын зааһан грант үгэлгын дүнгэй тоо тэмдэг хубилгахадаа, грантын үгтэһэн мүнгэнтэй тэнсүүгээр хубаагдаха.

Эгээл бага оноо абаһан мэдүүлгэ баригшын гэр бүлын фермэ хүгжөөлгэдэ грантын хэмжээ доошолуулгаһаа арсаһан ушарта дутуу хубаагдаһан мүнгэнэй хэмжээгээр удаадахи мэдүүлгэ баригшада тус пунктын дүрбэдэхи абзацта хараалагдаһан эрилтэнүүдые сахилгатайгаар мүнгэ дууһан хубаарилтар үгтэдэг.».

1.4.24. 43-дахи пункт удаадахи удхатайгаар:

«43. Мұрысөөнэй шэлэлгэ үнгэргэлгын дүнгүүдээр Комисси

мүрысөөтэ шэлэлгын дүнгүүдые татаха баримта гэршэлһэн данса хүсэлдүүлэн бэшэдэг.

Мүрысөөтэ шэлэлгын дүнгүүдые гаргаха баримта гэршэлһэн бэшэгэй үндэһөөр шэлэлгын дүнгүүдые гаргаһан үдэрһөө ажалай 3 үдэрэй туршада шэлэлгын дүнгүүд тухай ба мүрысөөтэ шэлэлгын илагшадые элирүүлгэ тухай Яаманай захиралта хэблэгдэдэг.».

1.4.25. 44-дэхи пунктда «Яаманай хүтэлбэрилэгшын (тэрэнэй бүрин этигэмжэтэ нюурай)» гэхэн үгэнүүдые «Комиссиин түрүүлэгшын» гэжэ хэлгэхэ.

1.4.26. Удаадахи удхатай 44(1) - дэхи пункт нэмэхэ:

«44(1). Мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгын тогтоомжодо ба мүрысөөтэ шэлэн абалгын дүнгүүдые таталгын тогтоомжодо хубилалтануудые оруулалга хадаа хубилалтануудые оруулһан шалтагаануудые заан, тус баримта гэршэлһэн дансануудай шэнэ хубилбаринуудые бүрилдүүлхэ аргаар мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгын тогтоомжын ба мүрысөөтэ шэлэн абалгын дүнгүүдые согсололгын тогтоомжын түрүүшын хубилбаринуудта гар табигдаһан үдэрһөө литын 10 үдэрһөө орой бэшэ бэелүүлэгдэдэг.».

1.4.27. 45-дахи пунктда:

1.4.27.1. Түрүүшын абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«45. Яаман мүрысөөтэ шэлэлгын дүнгүүдые баталха тухай захиралтын абтаһан үдэрһөө:».

1.4.27.2. Хоёрдохи абзац удаадахи найруулгаар:

«1) мүрысөөнэй шэлэлгын дүнгүүд тухай мэдээсэл нэгэдэмэл гол үүдэндэ, мүн Яаманай албан ёһоной сайт дээрэ литын 14 үдэрэй туршада ниитэлнэ. Мүрысөөтэ шэлэн абалгын дүнгүүд тухай мэдээсэлдэ удаадахи мэдээнүүд ороно:».

1.4.27.3. Наймадахи абзац удаадахи найруулгаар:

«2) үйлэдбэридэ хэрэглэхэ арга боломжын бии хаа, «Сахим мүнгэн» гэхэн ниитын мүнгэн һан хүтэлэлгын гүрэнэй хамтадхагдаһан мэдээсэлэй байгуулгада мүрысөөнэй шэлэлгын илагшад гэжэ тоологдоһон мэдүүлгэ баригшадтай ажалай 25 үдэрэй туршада хэлсээ баталдаг. Үйлэдбэридэ хэрэглэхэ арга боломжын үгы һаань, хэлсээн саарһан дансын түхэлөөр бүрилдүүлэгдэдэг ба таланууд гар табигдадаг. Хэлсээн (тэрэ тоодо хубилалтануудые оруулха тухай нэмэлтэ хэлсээн, мүн тэрэниие таһалха тухай нэмэлтэ хэлсээн (хэрэгтэй һаань) Оросой Холбоото Уласай мүнгэн һангай Яаманай тогтооһон жэшээтэ түхэлэй ёһоор баталагдадаг.».

46-дахи пунктда «45-дахи пунктын нэгэдэхи абзацта» гэхэн үгэнүүдые» 45-дахи пунктын 2-дохи дотор пунктда» гэжэ хэлгэхэ.

1.4.28. 47-дохи пункт удаадахи найруулгаар:

«47. Байгша мүнгэн һангай жэлэй хэм соо грант үгэлгэдэ бюджетдэй уялгануудай хубаариин дээшэлһэн ушарта, үгы гэбэл, мүрысөөнэй шэлэлгын илагшы хэлсээ баталалгаһаа хулжаһанда тоолоһон ушарта Яаман тус Гуримай 45-дахи пунктда заагдаһан болзорой дүүрэхэн үдэрһөө

хойшо 3 ажалта үдэрэй туршада мұрысөөнэй шэлэлгын илагшад гэжэ тоологдоһон конкурсын шэлэлгын бусад хабаадагшадта тус Гуримай 42-дохи пунктын ёһоор мэдүүлгэ дүүрэн хэмжээгээр хангагдаагүй, грантын хэмжээ дээшлүүлхэ тухай дурадхал гү, али үгы хаань, шэлэлгэдэ хабаадагшатай хэлсээ баталдаг шэлэн абалгын һүүлшын илагшын удаа доошололгын удаадахи сэгнэлтэтэй болон тус гуримай 41-дэхи пунктын 4-дэхи дотор пунктаар хараалагдаһан үндэһөөр мүнгэн дэмжэлтэ үгэхээс арсаһан байна.».

1.4.29. 48-дахы пункт удаадахи найруулгаар:

«48. Мұрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэлгын дүнгүүдээр байгша мүнгэн һангай жэлдэ грант үгэлгэдэ бюджетэй уялгануудай хубаариин үлэгдэлэй бии гү, али байгша мүнгэн һангай жэлэй хэм соо грант үгэлгэдэ бюджетэй уялгануудай хубаариин дээшэлһэн, мұрысөөтэ шэлэлгын илагшын хэлсээ баталалгаһаа арсаһан, грант абагшатай хэлсээ таһалһан ба тус Гуримай 41-дэхи пунктын 4-дэхи дотор пунктда хараалагдаһан үндэһөөр грант үгэхын тула түсэл шэлэхээс арсаһан грант абагшадай мұрысөөтэ шэлэн абалга дахин үнгэргэнгүй, мүнгэн дэмжэлтэ урид олгогдоһон дугаар хараада абан хубаарилагдажа болохо сэгнэлтэдэ гү, али грант абагшадай шэлэлгын илагшадта грантын хэмжээ ба грант үгэлгын дүнгэй удха дээшлүүлхэ тухай дурадхал эльгээгдэжэ болохо.

Мұрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэлгын дүнгүүдээр байгша мүнгэн һангай жэлдэ грант үгэлгэдэ бюджетэй уялгануудай хубаариин үлэгдэлэй бии байһан ушарта, үгы гэбэл байгша мүнгэн һангай жэлэй хэм соо грант үгэлгэдэ бюджетэй уялгануудай хубаариин дээшэлһэн, мұрысөөтэ шэлэлгын илагшын хэлсээ баталалгаһаа арсаһан, грант абагшатай хэлсээ таһалһан ба тус Гуримай 41-дэхи пунктын 4-дэхи дотор пунктда хараалагдаһан үндэһөөр грант үгэхын тула түсэл шэлэхээс арсаһан грант абагшадай мұрысөөтэ шэлэн абалга үнгэргэхэ тухай шийдхэбэри Яаман нэмэлтэ мұрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай тус Гуримай ёһоор үнгэргэгдэдэг тус Гуримай 45-дахы пунктда заагдаһан болзорой дүүрэхэн үдэрэй удаадахи үдэрһөө 30 үдэрһөө дээшэ бэшэ болзорто шийдхэбэри абадаг.».

1.4.30. 49-дэхи пунктын гурбадахи абзацта «хэлсээнүүдэй» гэхэн үгын удаа «(хэлсээнүүдэй)» гэхэн үгэ нэмэхэ.

1.4.31. Удаадахи удхатай 57(1) - дэхи пункт нэмэхэ:

«57(1). Грант абагшын тус Гуримай 56-дахы ба 57-дохи пунктнуудта заагдаһан түхэлнүүдээр ба болзорто тоосоонуудыс үзүүлээгүй ушарта Яаман ялын хэһээлтэнүүдыс абаһан грантын мүнгэнэй 0,01хубиин тоололгоор гаргадаг ба тус Гуримай 63-дахы пунктын ёһоор эрилтэ табидаг.»

1.4.32. Удаадахи удхатай 58(1) - дэхи пункт нэмэхэ:

«58(1). Яаман грантын мүнгэ зорилгоорнь ашаглалгын шалгалта хэдэг, тэрэ тоодо нүүдэл хэмжээнүүдыс бээлүүлгын ба гаршануудай

түсэбэй ёһоор грант гаргашалгын талаар үйлэнүүдые үнгэргэлгын ушар тогтоолгын аргаар.».

1.4.33. 60-дахи пунктын нэгэдэхи абзац удаадахи найруулгаар:

«60. Ажал ябуулгын түсэбтэ харуулалтанууды туйлаагүй ушарта грант абагша ажал ябуулгын харуулалтануудай дүүргэгдээгүй жэлэй удаадахи жэлэй апрелиин 1 болотор ажал ябуулгын түсэбтэ харуулалтанууды туйлаагүй байһанай бэшэмэл үндэһэлэл үзүүлхэ уялга абадаг.

Хэрбээе грант абагшын дабашагүй хүсэнэй эрхэ байдалай (онсо ушаралта байдал) бии болоһон ушарһаа грант үгэлгын дүнгүүдэй, мүн тэрэ тоодо бүрин этигэмжэтэ нюурнуудай ба (гү, али) зургаануудай (эмхи зургаануудай) тус дансануудаар баталагдаһан бодото шэнжэтэй бусад ушарнуудай удха туйлаагүй һаань, Яаман грант абагшын ба Яаманай хоорондо баталагдаһан мүнгэ үгэхэ тухай түсэлдэ ба хэлсээндэ хубилалтанууды оруулха хэрэгтэй тухай шийдхэбэри абадаг. Шухаладхагдаһан түсэл грант абагша Яаманда зохистой шийдхэбэри абаһан үдэрһөө литын 45 үдэрһөө ехэ бэшэ болзорто тушаадаг.

Бусад ушарнуудта грант Яаманай зохистой эрилтэ абаһан үдэрһөө литын 30 үдэрэй туршада уласай бюджетэй олзо оршодо бусаагдаха ёһотой.».

1.4.34. 61-дэхи пунктын гурбадахи абзац хасаха.

1.5. 5-дахи хабсаргалтада:

1.5.1. 8-дахи пунктда:

Нэгэдэхи абзацта «6-дахи пунктын» в» дотор пункттай» гэхэн үгэнүүдые «6-дахи пунктын» «в» ба «и» дотор пунктнуудтай» гэжэ һэлгэхэ.

1.5.1.1. Хоёрдохи абзац удаадахи найруулгаар:

«а) зайн галаар ба газаар хангалгын бээе дааһан газарнууды оруулалсан, хүдөө ажахын үрэ бүтээл үйлэдбэрилхэ, хадагалха ба болбосоруулха, тэрэ тоодо зайн галаар ба газаар хангалгын бээе дааһан газарнууды, уһаар хангалгын бээе дааһан газарнууды, хүдөө ажахын оньһон хэрэгсэлнүүдые ба гэр бүлын фермэнүүдэй хүдөө ажахын үрэ бүтээл үйлэдбэрилгын ба болбосоруулгын, тэрэ тоодо тэдэниие хагсаралгын объектнүүдые бүрилдүүлхэ талаар тусхай унаа тээбэри түхээрхэ, мүн Гэр бүлын фермэ Холын Хойто зүгэй аймагуудта ба тэдээндэ адлидхагдаһан нютагуудта ажал ябуулдаг һаань, асаржа үгэхэ тоног түхээрэлгэ. Заагдаһан тоног түхээрэлгын, оньһон хэрэгсэлнүүдэй ба тусхай унаа тээбэрийн тоолбориие Яаман баталдаг;».

1.5.1.2. Удаадахи удхатай «г» дотор пункт нэмэхэ:

«г) газопоршнёво түхээрэлгэнүүд, тэрэ тоодо тэдэниие хабсаралга.».

1.5.2. 9-дэхи пунктда «8-дахи пунктын «б» дотор пунктда» гэхэн үгэнүүдые «8-дахи пунктын «а» ба «г» дотор пунктнуудта» гэжэ һэлгэхэ.

1.5.3. Удаадахи удхатай 13(1) - дэхи пункт нэмэхэ:

«13(1). Яаман мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэ талаар олоороо

шиидхэлгын зургаан (саашадаа - Комисси) байгуулагдана, Тэрэнэй хубиин бүридэл ба ажалай гурим Яаманай захиралтаар баталагдана.

Комиссиин бүридэлдэ эмхидхэн байгуулагшад, гэшүүд, шэлэн абалгада хабаадагшадай хүдэлмэрилэгшэд болодог нюурнууд, мүн тэдэнтэй дүтын түрэлэй гү, али шэнжын нюурнууд (түрэлхид, наһанай нүхэрнүүд, үхибүүд, аха дүүнэр, эгэшэ дүүнэр, мүн аха дүүнэр, эгэшэ дүүнэр, түрэлхид, үбгэ һамган хоёрой ба хүүгэдэй наһанай нүхэд) ба тэдэнтэй холбоотой зөөрин, нэгэдэлэй гү, али бусад дүтын харилсаануудтай нюурнууд орохо ёһогүй;

1.5.4. 14-дэхи пунктда:

1.5.4.1. Арбадахи абзац хасаха.

1.5.4.2. Арбан гурбадахи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«12) гүйсэд мүлилгэдэ мэдүүлгэнүүдые бусааха аргагүй байлга;».

1.5.5. Удаадахи удхатай 14(1) - дэхи дотор пункт нэмэхэ:

«14(1). Мүрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые оруулалгыг Яаман мэдүүлгэнүүдые тушаан абалгын дүүрэхэ үдэр болотор ерэхэ үдэрһөө орой бэшэ бээлүүлдэг. Шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэнүүдые үгэлгын болзор иимэ хубилалтануудые оруулһан үдэрэй удаадахи үдэрһөө мэдүүлгэнүүдые абалгын дүүрэхэ үдэр болотор заагдаһан болзор литын 3 үдэрһөө бага бэшэ байхаар һунаагдаха ёһотой.

Мүрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые оруулхада, шэлэлгын арга хубилгагдахагүй.

Шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые оруулһан ушарта мэдүүлгэнүүдые абажа эхилхэ үдэрэй удаа мүрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо шэлэлгэдэ хабаадагшадай мэдүүлгэнүүдтэ хубилалтануудые оруулха эрхэ хараалһан дүрим оруулагдадаг.

Мэдүүлгэ бариһан шэлэн абалгада хабаадагшад мүрысөөтэ шэлэн абалга үнгэргэхэ тухай соносхолдо хубилалтануудые оруулһан үдэрэй удаадахи үдэрһөө орой бэшэ «Сахим мүнгэн» гэхэн байгуулга хэрэглэн, хубилалта оруулха тухай дуулгагдадаг.».

1.5.6. 16-дахи пунктда удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Яаман шэлэн абалгада хабаадагшадаар мэдүүлгэнүүдые үгэлгын болзорой дүүрэхэ үдэр болотор ажалай 3 үдэрһөө орой бэшэ болон имагтал Оросой Холбоото Уласай Эрхэтэнэй кодексын 401-дэхи статьягай 3-дахи пунктын ёһоор дабашагүй хүсэнэй эрхэ байдалай тохёолдохо ушарта шэлэн абалгын илагшатай (илагшадтай) хэлсээ баталхаһаа урид мүрысөөтэ шэлэн абалга болуулха аргатай.».

1.5.7. 17-дохи пунктын 1-дэхи дотор пунктые хүсээ буураһанда тоолохо.

1.5.8. 21-дэхи пункт удаадахи найруулгаар:

«21. Мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгын гурим ба шэлэлгэдэ илагшадые элирүүлгэ оруулна:

1) нийтэ нэгэн гол үүдэндэ дээрэ мэдүүлгэнүүдые нээхэ баримта гэршэлхэн бэшэгтэ өөрөө бүридүүлгэ ба Комиссиин түрүүлэгшын шангадхаһан мэргэжэлтэ гар табилгаар «Сахим мүнгэн» гуримда гар табилга, мүн заагдаһан баримта гэршэлхэн дансые нэгэдэмэл гол үүдэндэ гар табигдаһан үдэрэй удаадахи 1 ажалта үдэрэй хойшо бэшэ табилга;

2) шэлэн абалгын илагшые (илагшадые) элирхэйлхэн дүнгүүдэй үндэһөөр нийтэ нэгэн портал дээрэ шэлэн абалгын дүнгүүдые таталгын тогтоомжо автомат аргаар бүрилдүүлгэ болон Тэрэниие Комиссиин түрүүлэгшын «Сахим мүнгэн» гэхэн байгуулгада шангадхаһан мэргэжэлтэ сахим гар табилгаар гар табилга, мүн заагдаһан баримта гэршэлхэн дансые нийтэ нэгэн портал дээрэ гар табигдаһан үдэрэй удаадахи 1 ажалта үдэрһөө орой бэшэ нийтэлэлгэ.

Шэлэлгын дүнгүүдые таталгын баримта гэршэлхэн дансада хубилалтануудые оруулалга тус баримта гэршэлхэн дансын шэнэ хубилбаринуудые бүрилдүүлгын аргаар шэлэлгын дүнгүүдые таталгын баримта гэршэлхэн дансын түрүүшын хубилбаринуудта гар табигдаһан үдэрһөө литын 10 үдэрһөө орой бэшэ бэелүүлэгдэдэг.»

1.5.9. 22-дохи пункт удаадахи найруулгаар:

«22. Мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэлгэ болоогүй гэжэ удаадахи ушарнуудта тоологдохо:

а) мэдүүлгэ үгэлгын болзорой дүүрэхэдэ, нэгэл мэдүүлгэ үгтэнхэй;

б) мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэнэй дүнгүүдээр нэгэл мэдүүлгэ мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай мұрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо тогтоогдоһон эрилтэнүүдтэ таарана;

в) мэдүүлгэ үгэлгын болзорой дүүрэхэдэ, нэгэшые мэдүүлгэ үгтөөгүй;

г) мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгын дүнгүүдээр бүхы мэдүүлгэнүүд буруушаагдаа.

Хэрбээ мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэнэй дүнгүүдээр мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай мұрысөөтэ шэлэлгэ үнгэргэхэ тухай соносхолдо тогтоогдоһон эрилтэнүүдтэ ори ганса мэдүүлгын зохистой гэжэ тоологдоһон хаань, болоогүй гэжэ тоологдоһон мүнгэн дэмжэлтэ абагшадай шэлэн абалгада хабаадагшатай хэлсээн баталагдадаг.»

1.5.10. 23-дахи пунктда «Яаманда нээгдэнэ» гэхэн үгэнүүдэй удаа «ба Комиссида» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ.

1.5.11. 25-дахи пунктда:

1.5.11.1. Нэгэдэхи абзацта «Яаман бэелүүлдэг» гэхэн үгэнүүдые «Комисси бэелүүлдэг» гэжэ хэлгэхэ.

1.5.11.2. Хоёрдохи абзацта «Яаман» ба «Яаманда» гэхэн үгэнүүдые «Комисси «ба» Комиссида» гэжэ тус тустань хэлгэхэ.

1.5.12. 26-дахи пункт удаадахи найруулгаар:

«26. Мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгын дүнгүүдээр Комисси шийдхэбэри абадаг:

1) хэрбээ соносхол соо заагдаһан эрилтэнүүдтэ таарабал ба тус пунктын 2-дохи дотор пунктда заагдаһан үндэһөөр мэдүүлгэ буруушааха үндэһэнэй үгы һаань, мэдүүлгыг зохиго гэжэ тоолохо тухай;

2) шэлэлгэдэ хабаадагшын мэдүүлгэ буруушаалга тухай удаадахи үндэһэнэй нэгэнэй бии байбал:

- шэлэлгэдэ хабаадагшын тус Гуримай 11-дэхи пунктда тогтоогдоһон эрилтэнүүдтэ зохигогүйнь;

- мэдүүлгэ баригшын тус Гуримай 10-дахи пунктда тогтоогдоһон эрхэ нүхэсэл сахяагүй байлга;

- тус Гуримай 17-дохи пунктаар хараалагдаһан шэлэн абалга үнгэргэхэ тухай соносхолдо заагдаһан дансануудыг тушаагаагүй байлга (хүсэд бэшээр тушаалга);

- шэлэн абалгада хабаадагшын тушааһан мэдүүлгэнүүдэй ба (гү, али) дансануудай тус Гуримаар хараалагдаһан шэлэн абалга үнгэргэхэ тухай соносхолдо тогтоогдоһон эрилтэнүүдтэ зохигогүй байлга;

- тус Гуримда тогтоогдоһон эрилтэнүүдтэ зохилгыг баталха зорилгоор шэлэлгэдэ хабаадагшын үгэһэн дансанууд соохи мэдээсэлэй үнэн зүб бэшэ байлга;

- шэлэлгэдэ хабаадагшын мэдүүлгэ барилгада тодорхойлогдоһон һара үдэрэй ба (али) сагай һүүлээр мэдүүлгэ барилга;

3) мүнгэн дэмжэлтэ абагшада мүнгэн дэмжэлтэ үгэхээ арсаха тухай:

- мүнгэн дэмжэлтэ абагшын тушааһан баримта бэшэгүүдэй тус Гуримай 17-дохи пунктда хараалагдаһан эрилтэнүүдтэ зохигогүй байлга гү, али заагдаһан баримта бэшэгүүдыг үзүүлээгүй (дутуу үзүүлэлгэ);

- мүнгэн дэмжэлтэ абагшын үгэһэн мэдээсэлэй лаб бэшэ байһан баримта тогтоолго;

- үзүүлэгдэһэн баримта бэшэгүүдтэ заһалтануудай, сэбэрлэлгын, нэмэн бэшэлгын, зурагдаһан үгэнүүдэй ба тэдээн соо хэлэгдэһэн бэшэ бусад заһалтануудай, мүн уншагдаагүй дансануудай ба (гү, али) эбдэрэлгэнүүдэй бии байлга, баримта бэшэгүүдэй удха тодо бэшээр тайлбарилхын аргагүйдэ;

- мүнгэн дэмжэлтын түлбэридэ хараалагдаһан мүнгэ хүсэд дүүрэнээр хубаарилга.».

1.5.13. 27-дохи пунктда «Яаманаар» гэхэн үгэ «Комиссияр» гэжэ һэлгэхэ.

1.5.14. 28-дахи пунктда:

1.5.14.1. Нэгэдэхи абзацта «Яаманаар» гэхэн үгэ «Комиссияр» гэжэ һэлгэхэ.

1.5.14.2. Хоёрдохи абзацта «Яаманаар» гэхэн үгэ «Комиссияр» гэжэ һэлгэхэ.

1.5.14.3. Табадахи абзацта «Яаман» гэхэн үгыг «Комисси» гэжэ һэлгэхэ.

1.5.14.4. Зургаадахи абзацта «Яаманаар» гэхэн үгэ «Комиссияр» гэжэ

hэлгэхэ.

1.5.15. 30-дахи пунктын хоёрдохи абзац удаадахи удхатайгаар:

«Мүнгэн дэмжэлтэ үгэхэ тухай хэлсээн (тэрэ тоодо тэрээндэ хубилалтануудые оруулха тухай нэмэлтэ хэлсээн, мүн тэрэниие таһалха тухай нэмэлтэ хэлсээн (хэрэгтэй хаань)) «Сахим мүнгэн» гэхэн ниитын мүнгэн һан хүтэлэлгын гүрэнэй нэгэдхэгдэхэн мэдээсэлэй байгуулгада мүнгэн дэмжэлтэ абагшатай оньһоной арга боломжын бии хаань баталагдадаг. Үйлэдбэридэ хэрэглэхэ арга боломжын үгы байбал, хэлсээнүүд саарһан дансын түхэлөөр бүридхэгдэдэг ба талануудаар гар табигдадаг. Хэлсээн Оросой Холбоото Уласай мүнгэн һангай Яаманай тогтооһон жэшээтэ түхэлнүүдэй ёһоор баталагдадаг.».

1.5.16. Удаадахи удхатай 41(1)-дэхи пункт нэмэхэ:

«41(1). Мүнгэн дэмжэлтэ абагшын тус Гуримай 36-дахи пунктда заагдаһан түхэлнүүдээр ба болзорто тоосоонуудые тушаагаагүй ушарта Яаман ялын хэхээлтэнүүдые абаһан мүнгэн дэмжэлтын 0,01 хубиин тоололгоор тооложо гаргадаг ба тус Гуримай 39-дэхи пунктын ёһоор эрилтэ табидаг.».

2. Тус тогтоолой хабсаргалтын ёһоор 6*-дахи хабсаргалта нэмэхэ.

3. Тус тогтоол албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө хүсэндөө орохо.

**Буряад Уласай Толгойлогшо -
Буряад Уласай Засагай
газарай Түрүүлэгшэ**

А. Цыденов

*Хабсаргалта сахим түхэлөөр

Хүдөө ажахын ба эдэе хоолой яаман түлэб дурадхаа
утаһан 44-10-64